

HLOUBKOVÝ

PRŮZKUM

Na plnění úkolů zpravodajského zabezpečení operací počátečního období války se podílejí všechny síly a prostředky průzkumu, z nichž každý má své charakteristické možnosti — přednosti i nedostatky. Při jejich úkolování musí být přihlédnuto ke specifickým možnostem průzkumného orgánu, k charakteristice objektu průzkumu a k potřebnému překrytí objektů orgány průzkumu s cílem překlenout jejich objektivní záporné charakteristiky. Přitom základem je pravidlo, že **maximálních výsledků je možné dosáhnout jen komplexním a centrálním řízením průzkumu, realizovaným tak, že jeden prostředek průzkumu doplňuje a prověřuje činnost a výsledky druhého.**

ÚKOLY HLOUBKOVÉHO PRŮZKUMU

Hlavním cílem použití sil a prostředků hloubkového průzkumu je průzkum a ničení prostředků jaderného napadení, průzkum sil a prostředků nepřítele v celém pásmu činnosti, ničení určených cílů a objektů a předání úplných zpráv o zjištěných skutečnostech a splněných akcích v co nejkratších časových lhůtách nadřízenému štábu.

Jedním z úkolů ničení je **rušit a ztížit normální činnost sil a prostředků nepřítele v jeho týlu**, vyvolávat nejistotu a nutnost zabezpečovat přesuny, střežit objekty a přijímat další bezpečnostní opatření, která poutají a vyčerpávají značné síly a prostředky a působí silně i psychologicky.

Základní předností skupin hloubkového průzkumu je jejich schopnost relativně přesně zjišťovat souřadnice cílů, odhalovat opatření nepřítele k operačnímu zastírání, průzkum provádět nepřetržitě, nezávisle na denní době a povětrnostní si-

tuaci. Předností je i schopnost ihned po zjištění ničit pohyblivé cíle, zejména prostředky jaderného napadení a jiné cíle, jejichž ničení jinými prostředky je obtížné.

Určitou slabinou v možnostech hloubkového průzkumu je dosud omezená pohyblivost skupin při plnění úkolů v sestavě nepřítele. Dynamika vývoje celkové operační situace, sestavy nepřítele, pohyb cílů a objektů průzkumu vyžaduje věnovat problematice zvýšené pohyblivosti skupin a zvýšení jejich palebné síly maximální pozornost.

Dosah zjišťování zpráv v prostoru činnosti je omezen optickou viditelností a nízkou vybaveností technickými prostředky průzkumu. To snižuje okruh činnosti skupin hloubkového průzkumu zejména v noci a za ztížených povětrnostních podmínek. Současné technické parametry prostředků pro vidění v noci umožňují získá-

vat v noci jen omezené zprávy; jejich obsah a rozlišovací schopnosti neodpovídají požadavkům.

Při nenadálém vzniku války a při rychlém tempu operací je určitou nevýhodou použití skupin hloubkového průzkumu i to, že je zapotřebí relativně dlouhé doby (12–18 hodin), která uplyne od rozhodnutí o vyslání skupiny do předání prvních zpráv. Tuto dobu je sice možné podle vzniklé situace zkracovat, zpravidla však na úkor kvality přípravy skupin k činnostem, nebo na úkor jejich bezpečnosti při plnění úkolů.

Skupiny hloubkového průzkumu v týlu

MOŽNOSTI NIČENÍ V TÝLU NEPŘÍTELE

Skupiny hloubkového průzkumu mohou ničit v sestavě nepřítelů především ty cíle a objekty, jejichž zničení poškodí bojovou schopnost sil a prostředků nepřítele hmotně nebo morálně; dále ty cíle a objekty, které nemohou ničit jiné prostředky vůbec, či s velkými potížemi, nebo je nemohou ničit v požadovaných časových lhůtách.

Možnosti ničení jsou omezeny množstvím trhavin a jiného potřebného materiálu, jež může skupina dopravit k objektu ničení v určené lhůtě. Jako cíle ničení bude tedy nutné určovat objekty, k jejichž zničení není třeba velkého množství materiálu.

Vhodnými cíli z těchto hledisek mohou být prvky sestav prostředků jaderného napadení operačně taktického a taktického dosahu, prvky elektronického systému nepřítelů, polní sklady různého materiálu, zejména jaderné munice a PHM za přesunu i na místě, prvky důležitých komunikačních uzlů a spojů, úseky a zařízení produktovodů, vodovodů, plynovodů, prvky vedení vysokého napětí a další cíle a objekty lehce zranitelné malým množstvím trhavin, jejichž složitost zpravidla nedovoluje rychle je opravit a znovu uvést do provozu.

Bezprostřední vliv na situaci na frontě může mít ničení živé síly a techniky všeho druhu, zejména při jejím přesunu po železnici.

nepřítele plní úkoly hlavně pozorováním s využitím technických prostředků, pátráním terénních celků, léčkami a přepady, které jsou spojené se získáváním zajatých a dokumentů.

Metodu plnění úkolů je vždy nutné pečlivě uvážit z hlediska hlavního úkolu a s přihlédnutím k tomu, že použití některé z aktivních forem získání zpráv nebo ničení vyvolají u nepřítelů zpravidla energická protipatření, jež znemožní skupině pokračovat získávat zprávy v daném prostoru. Skupina ztratí základní předpoklad úspěšné činnosti — utajení přítomnosti v sestavě nepřítelů.

Hloubkový průzkum může plnit ještě mnoho jiných speciálních diverzních úkolů.

K ničení určených cílů a objektů jsou skupiny vybaveny pancéřovkami, samopaly, trhavinami, zápalnými prostředky a jinými speciálními bojovými prostředky.

Proporce mezi průzkumnými a diverzními úkoly nejsou zcela přesné; budou vždy záviset na konkrétní situaci. V dosavadní praxi značně převažuje plnění průzkumných úkolů, což vyplývá z nedostatku sil a prostředků průzkumu ke kvalitnímu zabezpečení operací z dosud trvajících kvalitativně nižší úrovně technických prostředků ničení ve výzbroji skupin, kvantitativně omezených fyzickými silami průzkumníků. Desetičlenná skupina může přepravovat vedle jiného materiálu potřebného k plnění úkolů a k životu v týlu jen asi 15–25 kg trhavin, min, střel, náloží nebo jiné munice. Má-li skupina ničit objekty náročnější na spotřebu materiálu, potřebné množství bývá zpravidla vysazeno dodatečně v zásobnících.

Ničení v sestavě nepřítelů nemůže být výlučnou záležitostí zpravodajských orgánů. Plán diverzí musí být při jeho tvorbě dohodnut především s příslušnou operační správou (oddělením), aby byl v plném souladu s plánem operace. V průběhu operace je nezbytné v tomto směru udržovat trvalou součinnost.

MÍSTO HLOUBKOVÉHO PRŮZKUMU PŘI ZPRAVODAJSKÉM ZABEZPEČENÍ PRVNÍCH OPERACÍ

Včasné a důsledné zpravodajské zabezpečení prvních operací v počátečním období války předpokládá

— včasné odhalení příznaků nepřátelského napadení,

— zjištění přesných podkladů pro první hromadný úder,

— získání dostatečného množství zpráv o celkové situaci nepřítelů v prvních hodinách války,

— získání zpravodajských podkladů k zabezpečení úspěšného vedení prvních útočných operací.

Metodika použití sil a prostředků hloubkového průzkumu bude záviset vždy na celkové operační situaci a na podmínkách vzniku ozbrojeného střetu. V podstatě však půjde o konkrétní modifikaci dvou základních variant:

a) V případě **nenadálého napadení** se hloubkový průzkum nebude zpravidla podílet na odhalení příprav nepřítele k napadení ani na včasném získání podkladů pro první hromadný úder a zahájení operace. Rovněž ujasňování operační sestavy nepřítele v prvních hodinách války bude zpravidla bez účasti frontového a armádního hloubkového průzkumu. Pouze divizní prostředky mohou svou činností přispět v některých případech ke splnění tohoto úkolu. Těžiště činnosti hloubkového průzkumu bude proto při **získávání zpravodajských podkladů k zabezpečení úspěšného vedení prvních a dalších operací**.

Limitujícím činitelem této varianty je relativní časová náročnost přípravy skupin k plnění úkolů a přeprav do prostoru činnosti.

OPERAČNÍ POUŽITÍ SKUPIN HLOUBKOVÉHO PRŮZKUMU

Uvedl jsem již, že jen při plném uplatnění metod komplexního a centrálního řízení průzkumu lze dosáhnout maximálních výsledků. Při plánování operačního použití sil a prostředků průzkumu musí být přihlédnuto k využití předností jednotlivých průzkumných prostředků, **organizovat součinnost mezi nimi na úrovni plánujícího centra** a zajistit překrytí cílů. Tato opatření směřují k účelnému pokrytí cílů a objektů průzkumu podle jejich významu, k využití předností jednotlivých orgánů průzkumu a k překlenutí jejich objektivních záporných možností a vlastností.

Tohoto cíle se dosahuje předurčením cílů a objektů průzkumu a jejich delimitací mezi síly a prostředky průzkumu podle dříve uvedených zásad, což umožňuje vzájemně prověřovat a upřesňovat získané zprávy i jasně orientovat přípravu sil a prostředků průzkumu a jejich řídicích orgánů.

Na stupni frontu může hloubkový průzkum plnit tyto úkoly:

- sledovat obsazení a činnost na letištích nosičů jaderných zbraní,
- zjišťovat rozmístění oddílů řízených střel typu PERSHING,
- zjišťovat obložení a činnost ve skladech jaderné munice,

b) V případě vzniku konfliktu **po předcházejícím i velmi krátkém napětí** ve vztazích mezi státy protichůdných koalic je podle konkrétní situace možné obvykle počítat s podílem hloubkového průzkumu na plnění všech základních úkolů zpravodajského zabezpečení operací počátečního období války, s výjimkou odhalení příznaků napadení.

Období napětí umožní realizovat všechny přípravy, popřípadě ještě před zahájením konfliktu vyslat do zájmového prostoru síly k upřesnění podkladů pro první úder a získání dostatečného počtu zpráv o celkové situaci nepřítele v prvních hodinách války. Zasazení prostředků před zahájením války musí však schválit nejvyšší představitel velení ozbrojených sil.

Vznik konfliktu po předcházejícím období napětí umožňuje tedy plněji využít sil a prostředků hloubkového průzkumu při zpravodajském zabezpečení prvních operací.

Nedostatek času v obou možných variantách jasně dokazuje nutnost udržovat jednotky hloubkového průzkumu na vysokém stupni bojové pohotovosti a připravenosti.

— zjišťovat velitelská stanoviště svazů a svazků, která jsou v záloze velitele skupiny armád,

— sledovat přísun hlubokých operačních záloh na frontu,

— zjišťovat přípravu obranných postav v operační hloubce,

— průzkum terénních překážek operačního významu,

— sledovat komunikace, vedoucí do boku úderného uskupení frontu,

— pátrat po přípravách k použití jaderných min,

— zjišťovat rozmístění prvků protivzdušného systému NIKE.

Vševojsková armáda může mít odpovědnost za průzkum těchto cílů a objektů hloubkového průzkumu:

— zjišťovat oddíl řízených střel SERGEANT,

— sledovat předsunutá letiště nosičů,

— zjistit velitelská stanoviště protistojícího armádního sboru,

— zjistit rozmístění a zámysl použití druhého sledu sboru,

— pátrat po přípravách nepřítele k použití jaderných min,

— zjistit umístění prvků 2. linie protiletadlového systému HAWK,

— průzkum terénních překážek a vodních toků operačního významu.

V pásmu svazku mohou být skupinám hloubkového průzkumu stanoveny tyto cíle a objekty:

- zjišťovat rozmístění zbrojných oddílů dělostřeleckých raket HONEST JOHN [LANCE],
- průzkum pásem jaderných zátarasů,
- zjistit velitelská stanoviště protistojícího svazku,
- zjistit umístění a zámysl použití druhého sledu svazku,

CENTRALIZOVANÉ ŘÍZENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ V SESTAVĚ NEPŘÍTELE

V současné organizační struktuře sil a prostředků hloubkového průzkumu se podařilo realizovat principy centralizace a řízení všech prostředků, které působí v sestavě nepřítel.

Centralizaci řízení hloubkového průzkumu chápeme tak, že zpravodajská oddělení (správa) jsou jediným orgánem oprávněným vysílat a řídit orgány průzkumu v sestavě nepřítel. Současně mají i plnou odpovědnost za jejich přípravu, operačně taktické použití, materiálně technické zabezpečení a za získání zpráv.

To je důležité k dosažení potřebné konspirace, sladění činnosti, zasazení horizontálních a vertikálních duplicit, dosa-

— zjišťovat umístění prvků 1. linie protiletadlového systému HAWK.

Uvedená varianta použití sil hloubkového průzkumu přihlíží rovněž ke specifickým možnostem hloubkového průzkumu a bere v úvahu požadovaný překryt. Plně respektuje platnou delimitaci cílů a objektů mezi jednotlivé stupně velení a vychází z rozboru jejich významu a důležitosti pro vedení operace.

žení maximálního efektu a eventuální vzájemné pomoci mezi skupinami při činnosti v zájmovém pásmu. Centralizace toku informací, vyplývající z centralizovaného řízení, zvyšuje bezpečnost rádiových sítí prostředků v sestavě nepřítel, umožňuje efektivněji využívat centrových rádiových aparatur a zejména vytváří nutné předpoklady postupného budování automatizovaného zpravodajského pod systému.

Zájem druhů vojsk je možné v systému centralizovaného řídicího systému zabezpečit specializovaným výcvikem potřebného počtu skupin a ovlivnit jejich úkolování odbornými odděleními (správami) na podkladě součinnostních vztahů s vševojáskovými zpravodajskými orgány.

DALŠÍ ROZVOJ HLOUBKOVÉHO PRŮZKUMU

Z rozboru současných nedostatků v možnostech hloubkového průzkumu vyplývá, že jeho rozvoj je třeba zaměřit na odstranění malé vybavenosti technickými prostředky průzkumu a ničení, na odstranění příčin omezujících jeho použitelnost a výslednost při plnění průzkumných úkolů a efektivnost diverzních akcí. Úsilí je třeba soustředit na vytvoření předpokladů k rychlejšímu, přesnějšímu a bezpečnějšímu plnění průzkumných a diverzních úkolů na větším prostoru a na celkový kvalitativní růst cestou postupného vybavování moderní průzkumovou a diverzní technikou.

Hlavní praktická opatření k realizaci těchto základních záměrů je třeba organizovat na:

— řešení přepravy skupin hloubkového průzkumu do sestavy nepřítel kvalitativně novými, netradičními prostředky a metodami,

— zvýšení výslednosti průzkumné činnosti detekcí cílů technickými prostředky na relativně velkých prostorech a získávání přesných podkladů k palbě,

— zavádění techniky podstatně rozšiřující průzkumové možnosti skupin, zejména za nepříznivých povětrnostních podmínek a v noci (prostředky elektronického průzkumu a přístroje, využívající k identifikaci cílů jejich rozdílných teplot),

— obousměrné zkvalitnění a urychlení toku informací, zejména na stupni ústředí — skupiny,

— zvýšení pohyblivosti skupin s cílem vytvořit reálné předpoklady k rychlé změně úkolu na jiné cíle a objekty; tohoto cíle může být dosaženo zavedením dokonalejší spojovací techniky a změnami v taktice činnosti skupin,

— zvýšení palebné síly a bezpečnosti skupin při plnění diverzních úkolů a celkové pronikavé zvýšení diverzních možností zaváděním kvalitativně nových, velmi účinných prostředků, které umožňují zasahovat cíle na značné vzdálenosti a s velkým účinkem (např. protitankové řízené střely, dálkové iniciace náloží, přenosné jaderné nálože),

— teoretické objasňování, praktické ověřování a zavádění nových forem tak-

tiky činnosti hloubkového průzkumu a změny v organizační struktuře v závislosti na taktickotechnických vlastnostech zaváděných technických prostředků.

Tyto záměry jsou technicky náročné, ale z reálné a z větší části jsou již nyní

ve stadiu praktického řešení. Jejich realizace bude znamenat podstatné omezení dosavadních nedostatků skupin hloubkového průzkumu a zvýšení jeho možností, jako jednoho z prostředků schopného plnit úkoly doplňkového průzkumu cílů.

Technický rozvoj pravděpodobného nepřítele směřuje ke zvýšení pohyblivosti a možnosti všestranného použití prostředků jaderného napadení i ostatních druhů vojsk. V blízké budoucnosti je tedy nutné počítat se zvyšováním možností rozptylu cílů a objektů průzkumu.

Měnící se situací musí být s předstihem plně přizpůsobena organizace průzkumu, jeho technické vybavení a taktika činnosti, aby mohlo být plně zpravodajsky zabezpečeno vedení prvních operací. Úspěšné splnění tohoto nemalého úkolu bude závislé na aktivní spolupráci všech zainteresovaných pracovníků při hledání cest a metod realizace nové organizace, technického vybavení a taktiky činnosti hloubkového průzkumu.